

Sygn. akt **XXVII Ca 2433/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Wiśniewska-Sadomska
Sędziowie:	SO Aleksandra Łączyńska-Mendakiewicz SR del. Wiesława Śmich (spr.)
Protokolant:	stażysta protokolant sądowy Kamila Jankowska

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. D. i J. D. (1)

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego dla (...)

z dnia 4 grudnia 2015 r., sygn. akt I C 2083/15

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w punkcie pierwszym w ten sposób, że zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz M. D. i J. D. (1) solidarnie kwotę 3703,50 (trzy tysiące siedemset trzy 50/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2015 roku do dnia zapłaty oraz w punkcie drugim w ten sposób, że zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz M. D. i J. D. (1) solidarnie kwotę 803 (osiemset trzy) złote tytułem zwrotu kosztów procesu,

II. oddala apelację w pozostałym zakresie,

III. zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz M. D. i J. D. (1) solidarnie kwotę 786 (siedemset osiemdziesiąt sześć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

SSR (del.) Wiesława Śmich SSO Joanna Wiśniewska-Sadomska SSO Aleksandra Łączyńska-Mendakiewicz

XXVII Ca 2433/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 17 lipca 2015 roku powodowie M. D. i J. D. (2), wnieśli o zasądzenie na ich rzecz solidarnie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 3.703,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 24 września

2010 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz od powodów kosztów postępowania.

W dalszym toku procesu strony podtrzymywały swoje stanowiska.

Wyrokiem z dnia 4 grudnia 2015 r. Sąd Rejonowy dla (...): 1. oddalił powództwo; 2. zasądził solidarnie od powodów na rzecz strony pozwanej kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego:

W dniu 14 września 2010 r. w W. pomiędzy (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. (poprzednikiem prawnym pozwanego banku) a powodami J. D. (1) i M. P. (aktualnie D.), została zawarta Umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem EURO, na kwotę 264.300 zł na okres 360 miesięcy. Celem kredytu było finansowanie zakupu na rynku wtórnym prawa własności lokalu mieszkalnego. W § 3 pkt 4 umowy kredytu regulującego prawne zabezpieczenie kredytu wskazano jako zabezpieczenie ubezpieczenia niskiego wkładu własnego kredytu na 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Zgodnie z treścią § 3 ust. 4 umowy, jeśli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 180 miesięcy, licząc od miesiąca w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważnił (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 4,5% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym Kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie przez Kredytobiorcę, tj. 3.703,50 zł oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia bez odrębnej dyspozycji.

W dniu 23.09.2010 r. z rachunku powodów pozwany bank pobrał kwotę 3.703,50 zł z tytułu składki ubezpieczenia niskiego wkładu własnego.

Pismem z dnia 24.06.2015 r. powodowie wezwali pozwany bank do zapłaty kwoty 3.703,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24.09.2010 r.

Podstawą zawarcia umowy kredytu był uprzednio złożony przez powodów wniosek kredytowy sporządzony na formularzu udostępnionym przez pozwanego. Wnioskowana kwota kredytu wynosiła 264.300 zł, jako walutę kredytu wybrano euro, zaś okres kredytowania określony został na 360 miesięcy. W wniosku kredytowym powodowie wskazali, że posiadają łącznie oszczędności w kwocie 49.000 zł. Jako zabezpieczenie kredytu powodowie wskazali m.in. ubezpieczenie niskiego wkładu własnego. Powodowie złożyli własnoręczny podpis pod oświadczeniem dot. ubezpieczenia niskiego wkładu własnego załączonym do wniosku kredytowego, w którym wyrazili zgodę na udostępnienie przez (...) Bank S.A. - (...) S.A. z siedzibą w W. informacji stanowiących ich dane osobowe oraz objętych tajemnicą bankową, zawartych w dokumentacji kredytowej, zebranej przez (...) Bank S.A. przed zawarciem i w trakcie trwania umowy kredytowej, w celu wykonania Generalnej Umowy Ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych zawartej przez (...) S.A. (...) Bank S.A. Wyrażenie powyższej zgody niezbędne było do realizacji tej umowy.

W decyzji kredytowej znajduje się tożsamy zapis jak w § 3 pkt. 4 umowy.

Umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych mPlan została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez pozwany bank.

Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), obowiązujący w pozwanym banku w dacie zawarcia przez powodów umowy kredytu hipotecznego definiował pojęcie niskiego wkładu własnego. W § 17 pkt 9-18 wskazano, że kredytobiorca zobowiązany jest do poniesienia kosztu podwyższonego ryzyka

spląty Kredytu związanego z niedostatecznym jego zabezpieczeniem (zwanego dalej kosztem ryzyka NWW). Okres ubezpieczenia NWW rozpoczyna się z dniem uruchomienia kredytu i kończy się z upływem okresu ubezpieczenia wskazanego w umowie kredytowej lub w dniu całkowitej spląty zadłużenia objętego ubezpieczeniem NWW lub w dniu wypłaty odszkodowania, w zależności od tego, które zdarzenie nastąpi pierwsze. Podstawą wyliczenia kosztu ryzyka NWW jest kwota niskiego wkładu ustalana na dzień uruchomienia kredytu. Koszt ryzyka NWW ponoszony jest jednorazowo z góry za okres ubezpieczenia wskazany w umowie kredytu. Podstawowy i łączny okres ubezpieczenia wskazane są w umowie kredytu. Stawka ubezpieczenia NWW wskazana jest w umowie kredytu. Jeżeli w podstawowym okresie ubezpieczenia zadłużenie z tytułu części kredytu objętego ubezpieczeniem nie zostanie splacone, ochrona ubezpieczeniowa podlega kontynuacji na kolejny podstawowy okres ubezpieczenia. W przypadku kontynuacji ochrony ubezpieczeniowej podstawę wyliczenia kosztu ryzyka NWW stanowi kwota niesplaconego przez Kredytobiorcę niskiego wkładu na ostatni dzień okresu ubezpieczenia. W przypadku kredytów waloryzowanych kursem waluty obcej, koszt ryzyka NWW stanowi kwota wyrażona w złotych polskich przeliczona wg kursu sprzedaży danej waluty, określonego w tabeli kursowej (...) Banku na ostatni dzień okresu ubezpieczenia. W przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego i wypłaty z tego tytułu (...) odszkodowania, roszczenie (...) przysługujące wobec Kredytobiorcy z tytułu umowy kredytowej przechodzi z mocy prawa na Towarzystwo (...), które wypłaciło odszkodowanie do wysokości wypłaconego odszkodowania.

Strona pozwana pobrała od powoda składki ubezpieczeniowe niskiego wkładu własnego.

Składka ta przekazana została przez pozwanego bank na rzecz Towarzystwa (...) S.A. na podstawie Generalnej Umowy Ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych nr (...) z 16.01.2010 r.

Powodowie zdecydowali się na zawarcie umowy kredytu hipotecznego w pozwanym banku, gdyż w ich ocenie, oferta kredytowa pozwanego banku była w tym czasie najkorzystniejsza na rynku spośród innych ofert, z którymi powodowie się zapoznali. Powodowie czytali umowę kredytową przed jej podpisaniem i w dacie zawarcia umowy zdawali sobie sprawę, że będą musieli zapłacić składkę z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Powodowie mieli świadomość, że gdyby uiszcili wymagany przez pozwanego bank wkład własny to nie było by konieczności opłacenia składki na ubezpieczenie NWW. Powodowie nie chcieli przeznaczać posiadanych w tym czasie oszczędności na wkład własny.

Sąd Rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach niniejszej sprawy. Sąd oparł się również w znacznej części, na zeznaniach powoda, tj. w tym zakresie w jakim zeznania te korespondowały ze zgromadzonymi w sprawie dokumentami. W szczególności Sąd nie podzielił sugestii powoda dotyczących tego, że mógł on w sposób uzasadniony nie posiadać wiedzy co do charakteru oraz celu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że p owództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wskazał, że w pierwszej kolejności należy odnieść się do klauzuli niedozwolonej wpisanej za nr 1797, że wydana ona została w sprawie przeciwko (...) Bank S.A. we W., nie zaś w sprawie przeciwko pozwanemu w analizowanej sprawie (...) S.A. Nadto treść postanowień uznanych za niedozwolone za nr 1797 o treści: „Kredytobiorca zobowiązuje się do ustanowienia następujących zabezpieczeń kredytu/zabezpieczenia docelowe: Przystąpienie do Generalnej Umowy Ubezpieczenia niskiego wkładu kredytów mieszkaniowych w (...) S.A. Okres ubezpieczenia wynosi $36/60$ miesięcy. Składka ubezpieczeniowa w kwocie $kwota$ zł płatna jest z góry za cały okres ubezpieczenia i nie podlega zwrotowi" istotnie odbiega od treści spornych postanowień umownych ujętych w umowie łączącej powodów z pozwanym bankiem. W tej zaś sytuacji nie sposób przyjmować, jak czynią to powodowie, w oparciu o powyższe, że kwestia abuzywności postanowień dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu własnego zawarta w ich umowie, została przesądzona.

Co się zaś tyczy wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24.08.2012 r., sygn. akt XVII AmC 2600/11, co do którego postanowieniem z dnia 22.04.2015 r., sygn. akt I CSK 720/14, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanego banku, stwierdzić należy,

że wyrokiem tym za niedozwolone uznano postanowienie o treści: „Jeżeli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata Kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,50 % różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym Kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie, tj. [.....] oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w par. 6 bez odrębnej dyspozycji”.

Sąd Rejonowy wskazał, iż w istocie powyższe postanowienie umowne, choć bardzo zbliżone do tego objętego przedmiotową sprawą, nie jest z nim tożsame, w szczególności w zakresie przyjętego procentu wysokości składki i maksymalnego okresu ubezpieczenia. Wpisanie klauzuli umownej do rejestru klauzul niedozwolonych nie oznacza automatycznego uznania wszystkich tożsamych postanowień umownych za niedozwolone i niewiążące konsumentów z mocą wsteczną, co wyłączałoby możliwość dokonywania ich kontroli incydentalnej. Sąd w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 11 października 2007 r. w sprawie III SK 19/07, zgodnie z którym postępowanie w sprawie abstrakcyjnej kontroli klauzul używanych we wzorcach umownych ma na celu wyeliminowanie pewnych postanowień wzorców, a nie postanowień umów. Nie oznacza zatem, iż stosowanie określonych sformułowań lub unormowań jest w ogóle wyłączone w obrocie cywilnoprawnym. Niedozwolone jest jedynie posługiwanie się nimi we wzorcach umów, zaś legalność ich stosowania w konkretnej umowie może być badana w trybie kontroli incydentalnej, z uwzględnieniem postanowień całej umowy, rozkładu praw i obowiązków stron, ryzyka, jakie ponoszą, itp.

Mając na uwadze powyższe oraz twierdzenia pozwanego, iż wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 r. nie odnosi się do okoliczności niniejszej sprawy zarówno pod względem brzemienia spornej klauzuli, rodzaju i warunków umowy kredytowej, jak i trybu, zakresu i przedmiotu kontroli postanowienia wzorca umowy, Sąd Rejonowy był zobligowany do przeprowadzenia kontroli incydentalnej na podstawie przepisów art. 385¹ - art. 385³ k.c.

Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności zważył, w tym zakresie przyznając rację pozwanemu, że faktycznie zapis umowy zawarty w treści § 3 ust. 4, na który wskazywała strona powodowa, jak też żaden inny zapis przedmiotowej umowy, nie były tożsame w treści z postanowieniem uznanym za klauzule niedozwolone w wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie z dnia 24 sierpnia 2012 roku sygn. akt XVII AmC 2600/11. Nie mniej jednak różnice pomiędzy treścią klauzuli wpisanej do rejestru klauzul niedozwolonych pod poz. 6068 oraz postanowieniem z § 3 ust. 4 umowy kredytowej nie są znaczące, zaś ich sens jest zbliżony.

Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że nie istniały podstawy do uznania treści § 3 ust. 4 umowy kredytowej zawartej przez powodów z pozwanym za niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu przepisu art. 385¹ k.c.

W świetle treści wskazanego przepisu nie ulega wątpliwości Sąd Rejonowego, że uznanie konkretnej klauzuli umownej za postanowienie niedozwolone wymaga stwierdzenia łącznego wystąpienia wszystkich wymienionych w nim przesłanek.

Sąd Rejonowy zważył, że Kodeks cywilny w treści przepisu art. 22¹ pod pojęciem konsumenta wskazuje osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. W przedmiotowej sprawie nabywany przez powodów lokal mieszkalny służyć miał celom mieszkaniowym, umowa kredytowa mająca na celu pozyskanie środków pieniężnych na jego zakup zawarta między stronami nie była związana z działalnością zawodową ani gospodarczą powodów. Zatem powodowie, w relacjach z pozwanym bez wątpienia byli konsumentami w rozumieniu wskazanego przepisu.

Sąd Rejonowy w toku niniejszego postępowania dokonał kontroli incydentalnej wskazanego przez stronę powodową zapisu umowy i zważył, że nie sposób uznać zapisu umowy kredytowej za niedozwoloną klauzulę umowną, z uwagi

na niespełnienie przesłanek abuzywności, wskazanych w treści art. 385¹ k.c, w tym w szczególności nie sposób uznać by przedmiotowy zapis umowy - § 3 ust. 4 był sformułowany w sposób niejednoznaczny i niezrozumiały dla konsumenta. Przeciwnie wskazany zapis zawierał dokładne określenie kwoty (3.703,50 zł) jaką kredytobiorca zobowiązany był uiścić na rzecz banku z tytułu kosztów zabezpieczenia kredytu z powodu zwiększonego ryzyka jego spłaty. Dodatkowo Sąd zważył, że z brzmienia spornego postanowienia umowy kredytu numer zawartego w § 3 ust. 4 umowy, wyraźnie wynikało, że jeśli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, Kredytobiorca będzie zobowiązany do kontynuacji ubezpieczenia w tym samym opłaceniu składki ubezpieczeniowej w wysokości 4,50% od kwoty niespłaconego brakującego wkładu własnego, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie mógł przekroczyć 180 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważnił bank do pobrania środków na opłacenie składki z tytułu kontynuacji ubezpieczenia z rachunku.

Sąd Rejonowy uznał, że powodowie w zakresie kosztów ubezpieczenia i dalszej kontynuacji ubezpieczenia niskiego wkładu własnego nie zostali przez pozwanego poinformowani w sposób należyty, czy też niezrozumiały. Co więcej zapis ten trudno również uznać za sformułowany w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interesy powodów, skoro kwota kosztów ubezpieczenia, sposób jej wyliczenia oraz warunek związany z kontynuacją ubezpieczenia zostały im wskazane w umowie wprost, zaś umowa, przed podpisaniem została przedstawiona powodom do zapoznania, a następnie warunki zostały przez powodów zaakceptowane poprzez jej podpisanie.

Sąd Rejonowy podkreślił, że powodowie posiadali środki na uiszczenie wkładu własnego, wymaganego przez pozwaną banki jak i mieli wiedzę, że uiszczając ten wkład nie będą ponosić kosztów związanych z ubezpieczeniem niskiego wkładu własnego i mimo tej możliwości, powodowie świadomie nie chcieli przeznaczyć posiadanych oszczędności na wkład własny decydując się w zamian ponosić koszty związane z ubezpieczeniem niskiego wkładu własnego. Powyższe w ocenie Sądu wskazuje zatem, że powodowie faktycznie samego sposobu zabezpieczenia (UNWW) nie kwestionowali w dacie zawierania umowy ze stroną pozwaną i wyrażali na to zabezpieczenie zgodę, nie uważając przy tym, że tego rodzaju sposób zabezpieczenia jest sprzeczny z dobrymi obyczajami, czy też w rażący sposób narusza on interesy powodów. Zaakcentować w tym miejscu trzeba, że fakt na czym dokładnie polegało przedmiotowe zabezpieczenie wynikał z regulaminu obowiązującego u strony pozwanej, z którym powodowie mieli możliwość się zapoznać i postępując z należyłą dbałością o własne interesy winni się zapoznać.

Pomimo ryzyka ekonomicznego, które spoczywało zasadniczo wyłącznie na powodach, to kwestia ubezpieczenia niskiego wkładu została powodom przedstawiona w sposób wystarczająco jasny, aby mogli oni poznać szczegóły treści stosunku ubezpieczenia.

Powodowie wyboru ubezpieczenia niskiego wkładu jako dodatkowego zabezpieczenia kredytu dokonali już na etapie składania wniosku kredytowego.

W niniejszej sprawie podstawę zawarcia umowy kredytowej stanowiło wypełnienie i złożenie wniosku kredytowego sporządzonego na formularzu udostępnianym przez stronę pozwaną. Powodowie, jak już wyżej wskazywano ten rodzaj zabezpieczenia kredytu samodzielnie wybrali. Zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego było zatem zgodnie przyjęte przez strony umowy. Za zgodę taką mogło zatem zostać potraktowane, dołączone do wniosku kredytowego, oświadczenie powoda o wyrażeniu zgody na udostępnienie jego danych osobowych do ubezpieczenia niskiego wkładu własnego oraz zapoznanie się z treścią Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), wskazującym sposób wyliczenia składki jak i czas trwania ubezpieczenia, jak również to, że w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego i wypłaty z tego tytułu (...) odszkodowania, roszczenie (...) przysługujące wobec Kredytobiorcy z tytułu umowy kredytowej przechodzi z mocy prawa na Towarzystwo (...), które wypłaciło odszkodowanie do wysokości wypłaconego odszkodowania. Powodowie zapoznali się więc z zasadami tego ubezpieczenia poprzez złożenie podpisu pod wnioskiem kredytowym, na umowie kredytowej oraz złożenie deklaracji co do podlegania temu ubezpieczeniu. Nie było zatem żadnych okoliczności podważających świadome i swobodne powzięcie decyzji o podpisaniu umowy.

Sąd Rejonowy nie podzielił również argumentacji strony powodowej, że kwestionowane postanowienie umowy kredytowej skutkowało rażącym naruszeniem interesów konsumenta, bowiem kształtowało jego prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Powodowie byli jako konsumenci słabszą stroną stosunku prawnego, to jednak w niniejszej sprawie bank jako profesjonalista poinformował ich w sposób jasny o warunkach ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, co powodowie potwierdzili własnoręcznym podpisem. W ocenie Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia równowagi kontraktowej stosunku obligacyjnego w postaci umowy o kredyt hipoteczny. W ocenie Sądu Rejonowego, zakwestionowane przez powodów postanowienie umowne nie spełniało wskazanych wyżej przesłanek. Przede wszystkim nie sposób przyjąć, że zabezpieczenie interesu wierzyciela stanowi naruszenie zasad dobrych obyczajów, bowiem wybrany sposób zabezpieczenia jest zgodny z prawem, a ponadto nie stanowił nadmiernego obciążenia powoda jako strony umowy kredytowej.

Z tych wszystkich przyczyn Sąd Rejonowy uznał, że postanowienie umowy zawarte w treści § 3 ust. 4 w ww. części wiązało stronę powodową, przy jednoczesnym związaniu jej także umową kredytową.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o przepis art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego wnieśli powodowie zaskarżając przedmiotowe rozstrzygnięcie w całości.

Orzeczeniu powodowie zarzucili:

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że:
 - a. brak jest podstaw do uznania treści § 3 ust. 4 umowy kredytowej zawartej przez powodów z pozwanym za niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu przepisu art. 385¹ k.c;
 - b. treść § 3 ust. 4 umowy kredytowej zawartej przez powodów z pozwanym została sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały, a powodowie zostali w sposób właściwy, wyczerpujący i jednoznaczny poinformowani o zasadach działania ubezpieczenia NNW;
 - c. w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia równowagi kontraktowej stosunku obligacyjnego w postaci umowy o kredyt hipoteczny podczas gdy mechanizm działania kwestionowanego postanowienia prowadzi w istocie do nierównego ukształtowania pozycji stron stosunku prawnego ponieważ strona pozwana nie jest w rzeczywistości obciążona jakimkolwiek ryzykiem w związku z zawartą umową;
 - d. umowa kredytu przed podpisaniem została przedstawiona powodom do zapoznania się, podczas gdy z zeznań powoda jednoznacznie wynika, że przed zawarciem umowy nie otrzymali jej treści do zapoznania się;
 - e. powodowie posiadali wiedzę co do charakteru oraz celu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, podczas gdy z zeznań powoda wynika, że nie zostali poinformowani na czym polega ubezpieczenie niskiego wkładu własnego;
 - f. powodowie samodzielnie wybrali sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, podczas gdy z zeznań powoda wynika, że treść umowy z pozwanym nie podlegała negocjacji.

Podnosząc powyższe zarzuty, powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez zasądzenie solidarnie na rzecz powodów kwoty 3.703,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 września 2010r. do dnia zapłaty, zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego oraz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja wywiedziona przez stronę powodową zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy nie podziela ustaleń stanu faktycznego jak również jego oceny prawnej dokonanych przez Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie. Zarzuty podniesione w apelacji przez powodów okazały się zasadne.

W ocenie Sądu Okręgowego kwestionowany przez powodów zapis zawarty § 3 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem EURO, na kwotę 264.300 zł, nosi cechy postanowienia niedozwolonego w rozumieniu art. 385¹ § 1 k. c. Zgodnie z niniejszym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył w zasadzie wyłącznie prawnej oceny stanu faktycznego. W szczególności strona pozwana twierdziła, że § 3.4 umowy kredytowej nie stanowił tzw. klauzuli abuzywnej w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., przy czym na uzasadnienie tego stanowiska przytaczała argumenty wskazujące na odmienną ocenę stanu faktycznego sprawy, zwłaszcza wiedzy powoda o treści tego postanowienia na poszczególnych etapach procedury udzielenia kredytu.

W sprawie poza sporem pozostawało, iż analizowane postanowienie umowy kredytowej nie dotyczy świadczeń głównych stron, ponieważ za takie nie można uznać dodatkowych form zabezpieczenia spłat kredytu w postaci zawarcia umów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, bowiem pojęcie to dotyczy wyłącznie istotnych elementów umów (essentialia negotii) i winno być w każdym wypadku interpretowane ściśle.

Sąd Okręgowy zważył, iż kwestionowane postanowienia umowy kredytowej nie zostały ustalone z powodami indywidualnie. Podstawę zawarcia umowy kredytowej stanowiło bowiem wypełnienie i złożenie wniosków kredytowych sporządzonych na formularzu udostępnianym przez stronę pozwaną. Przedłożona powodom do podpisu umowa stanowiła wzorzec umowny, który nie podlegał negocjacom, ani zmianom. Ponadto powodom nie została udzielona informacja o treści stosunku ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, a w szczególności o treści ogólnych warunków ubezpieczenia umożliwiającą im uzyskanie wiedzy, jaki był rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki są objęte tą ochroną oraz jakie są ewentualne wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela. W ocenie Sądu Okręgowego zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego było zatem narzucone przez stronę pozwaną jako warunek zawarcia umowy kredytu. Z całą pewnością zgody na taką formę zabezpieczenia kredytu nie stanowi, dołączone do wniosku kredytowego, oświadczenie powodów o wyrażeniu zgody na udostępnienie danych osobowych do ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Również okoliczność, iż powodowie posiadali oszczędności, które teoretycznie mogli przeznaczyć na wkład własny nie wpływa na ocenę kwestionowanego zapisu umowy w kontekście jego abuzywności

Należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 385¹ § 4 to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności, że konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego postanowienia umowy i wiedział o jego kosztach i konsekwencjach. W ocenie Sądu Okręgowego w świetle materiału dowodowego sprawy nie budzi wątpliwości, iż pozwany bank nie wykazał, że informował powodów w sposób wyczerpujący o tym, jak istotne obowiązki nakładało na nich sporne postanowienie oraz, że powodowie mieli wpływ na jego kształt.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy rozpoznając niniejszą sprawę nieprawidłowo zinterpretował art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385² k.c. Sąd Okręgowy pragnie wskazać, iż analizę powyższych przepisów można ograniczyć do przesądzenia, czy kwestionowane postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. W ocenie Sądu Okręgowego niewątpliwie kwestionowana klauzula zawarta w umowie spełnia powyższą przesłankę abuzywności. Świadczy o tym przede wszystkim okoliczność, iż zgodnie z niniejszym postanowieniem umowy, to powodowie mieli pokryć koszty ubezpieczenia, co więcej mogli

oni również stać się dłużnikami ubezpieczyciela z racji odszkodowania wypłaconego pozwanemu. Oznacza to de facto, że tylko pozwany korzystał z ochrony ubezpieczeniowej wynikającej z przedmiotowej umowy, nie ponosząc jednocześnie żadnych kosztów z tego tytułu. W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności powyższe rażąco naruszają interes strony powodowej i są sprzeczne z dobrymi obyczajami. Powodowie bowiem ponoszą koszty ubezpieczenia nie otrzymując przy tym żadnego świadczenia ekwiwalentnego. Oznacza to, że w sensie ekonomicznym bank przerzucił koszty zmniejszenia ryzyka prowadzenia swej działalności na swego klienta. Zdaniem Sądu Okręgowego już tylko te okoliczności przesądzają o naruszeniu dobrych obyczajów i rażącym naruszeniu interesów powodów.

Nadto należy mieć na uwadze, że postanowienie umowne o bardzo zbliżonej treści do zaskarżonego w niniejszym postępowaniu zostało wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem 6068 (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 r., sygn. akt XVII AmC 2600/11 utrzymany przez Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 20 listopada 2013 roku w sprawie VI ACa 1521/12).

Tymczasem stosowanie klauzuli treściowo zbliżonej lub wręcz tożsamej z postanowieniami klauzuli wpisanej do rejestru niedozwolonych postanowień umownych prowadzonego przez Prezesa UOKiK może być uznane bez potrzeby prowadzenia dalszych ustaleń w stosunku do określonego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (tak uchwala Sąd Najwyższy z dnia 13 lipca 2006 r. III SZP 3/06). Bezspornie też prawomocny wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, od chwili wpisania uznanego za niedozwolony postanowienia wzorca umowy do rejestru, wywołuje skutki wobec osób trzecich, a więc charakteryzuje się rozszerzoną prawomocnością w oparciu o art. 479⁴³ k.p.c.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał § 3.4. umowy za niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Co za tym idzie niniejsze postanowienie nie wiązało powodów. Spełnienie na jego podstawie świadczenia nastąpiło zatem bez podstawy prawnej. Uiszczone przez powodów kwoty stanowiły nienależne świadczenie w rozumieniu art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k. c. i podlegają zwrotowi.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy uznał, że zachodzą podstawy do uwzględnienia apelacji powodów i zasądzenie na rzecz powodów kwoty 3.703,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 września 2010 r. Z tego względu Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok.

O odsetkach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach postępowania w obu instancjach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażonej w art. 98 k. p. c. § 1, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Zważywszy na uwzględnienie powództwa, pozwany zobowiązany został do zwrotu poniesionych przez powodów kosztów postępowania, w tym opłaty od pozwu oraz opłaty od apelacji, jak również kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Rejonowym ustalona została na podstawie § 6 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, natomiast wysokość kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej ustalono na podstawie § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów.

SSR (del.) Wiesława Śmich SSO Joanna Wiśniewska-Sadowska SSO Aleksandra Łączyńska-Mendakiewicz